

Moneta kolekcyjnerska

W dniu 15 września 1999 r. Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monetę kolekcyjnerską, upamiętniającą 600-lecie odnowienia Akademii Krakowskiej, o nominale 10 zł, wykonaną stemplem lustrzanym w srebrze.

Akademia Krakowska, najstarszy uniwersytet polski, została założona w 1364 r. w Krakowie przez króla Kazimierza III Wielkiego wg wzorów włoskich, głównie Uniwersytetu Bolońskiego. Miała trzy wydziały: prawa, medycyny i sztuk wyzwolonych. W latach 1397-1400 Akademia została odnowiona pod patronatem królowej Jadwigi i króla Władysława II Jagiełły i zreorganizowana pod kierunkiem Mateusza z Krakowa, na wzór Uniwersytetu Paryskiego. Zyskała wówczas czwarty wydział - teologiczny, co nadawało uczelni rangę równą innym szkołom wyższym w Europie.

W XV w. Akademia Krakowska stała się ważnym ośrodkiem naukowo-kulturalnym Europy Środkowej. Zaczęto gromadzić księgozbiór uniwersytecki, tworząc Bibliotekę Jagiellońską. Do wybitnych uczonych krakowskich w XIV - XVI w. należeli m.in. Paweł Włodkowic i Jan Długosz, a wychowankami Akademii byli m.in. Mikołaj Kopernik, Andrzej Frycz Modrzewski, Jan Kochanowski. Od połowy XVI w. Akademia zaczęła tracić znaczenie. W latach 1777-1786 została zreformowana i unowocześniona przez Hugona Kołłątaja na polecenie Komisji Edukacji Narodowej. Nadano jej wówczas nazwę

Szkoły Głównej Koronnej; wprowadzono jako wykładowy język polski w miejsce dotychczasowej łaciny. Wybitnymi profesorami w tym czasie byli m.in. Jan Śniadecki, Jędrzej Badurski.

Po rozbiorach Polski uczelnię przekształcono w austriacki Uniwersytet Krakowski. W 1809 r. (po włączeniu Krakowa do Księstwa Warszawskiego) został ponownie zreorganizowany pod kierownictwem Kołłątaja.

W 1815 r. (po utworzeniu Rzeczypospolitej Krakowskiej) odzyskał autonomię i polski charakter pod nazwą Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Wokół Uniwersytetu i związanego z nim Towarzystwa Naukowego Krakowskiego rozwinął się prężny ruch naukowy. W pierwszej połowie XIX w. Uniwersytet Jagielloński był jedynym polskim uniwersytetem dostępnym dla młodzieży ze wszystkich zaborów.

W latach 1847-1848 oraz w 1854 r. Uniwersytet został zgermanizowany; ostatecznie odzyskał polski charakter w 1870 r. i stał się jednym z głównych ośrodków kultury i nauki polskiej. Współpracował z nowo utworzoną Akademią Umiejętności.

W okresie międzywojennym Uniwersytet miał pięć wydziałów: prawny, lekarski, filozoficzny, teologiczny oraz studium farmacyjne i rolnicze (w 1927 r. przekształcono je w wydział rolny).

W czasie okupacji niemieckiej 1939-1945 Uniwersytet Jagielloński był zamknięty. W listopadzie 1939 r. aresztowano i osadzono w obozie koncentracyjnym Sachsenhausen jego pracowników naukowych.

Moneta kolekcjonerska

Od 1942 r. Uniwersytet Jagielloński rozwijał tajne nauczanie. W 1945 r. wznowił działalność. W pierwszej połowie lat pięćdziesiątych odłączono od Uniwersytetu Jagiellońskiego wydziały: teologiczny, medyczny i rolny. Obecnie uczelnia ma siedem wydziałów: biologii i nauk o ziemi, chemii, filologii, filozofii, historii, matematyki i fizyki, prawa i administracji. W 1993 r. do Uniwersytetu włączono Akademię Medyczną. W 2000 r. Uniwersytet Jagielloński będzie świętować 600-lecie odnowienia Akademii Krakowskiej. Władze uczelni pragną, by stało się to świętem polskiej nauki i kultury. Z okazji jubileuszu odbędą się liczne konferencje i wystawy, przedstawiające dorobek uczelni, oraz zjazd absolwentów. Obchody jubileuszu rozpoczęły się 12 maja 1999 r., a zakończą - 12 maja 2001 r.

Wszystkie monety kolekcjonerskie są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

nominał	10 zł
metal	925/1000Ag
stempel	lustrzany
średnica	32,00 mm
masa	14,14 g
wielkość emisji	22 tys. szt.

Awers: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej, po bokach orła oznaczenie roku emisji: 19-99, pod orłem napis: ZŁ 10 ZŁ, w otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA poprzedzony oraz zakończony pięcioma perełkami. Pod lewą łapą orła znak mennicy: $\frac{m}{w}$.

Rewers: Półpostać królowej Jadwigi na tle fragmentu stylizowanego dziedzińca Collegium Maius. Z lewej strony poniżej arkad skrzyżowane berła na tarczy herbowej. U góry półkołem napis: 600-lecie ODNOWIENIA AKADEMII KRAKOWSKIEJ.

Na boku napis: 1400-2000 pięciokrotnie powtórzony.

Moneta została wyprodukowana w Mennicy Państwowej SA w Warszawie.

Projektant awersu: *Ewa Tyc-Karpińska*
Projektant rewersu: *Andrzej Nowakowski*

Skład i druk: *Drukarnia NBP*